

Manual till Handstatus Reuma

Smärta/Värk

Notera om patienten har vilovärk och/eller smärta vid aktivitet, bedöms med VAS:

Vilovärk (VAS 0-100)

Smärta i aktivitet (VAS 0-100)

Nervinklämning

Patientens egen upplevelse:

Notera domningar, stickningar, känselbortfall. Beskriv om symptomen förekommer nattetid, vid eller efter belastning, om de är konstanta eller övergående.

Test av n.medianus- och/eller n.ulnarispåverkan i handledsnivå:

Phaléns test: Provokation genom upp till någon minuts passiv volarflexion i handleden. Notera + och de fingrar som får symptom, - är lika med utan anmärkning.

Tinels tecken: Provokation genom percussion över nerverna. Notera + och de fingrar som får symptom, - är lika med utan anmärkning.

Handledens rörlighet

Mäts enligt HAKIR.

Mäts i grader (°) med goniometer:

Pronation/Supination

Extension/Flexion

Radialdeviation/Ulnardeviation

Fingrarnas rörlighet

Mäts enligt HAKIR.

Sammansatt fingerflexion/Knytdiastas: Mäts i mm, med linjal.

Sammansatt fingerextension MCP-, PIP- och DIP-leder: Mäts i grader (°) med fingergoniometer. Hyperextension anges med minustecken.

Tummens rörlighet

Mäts enligt HAKIR.

Mäts i grader (°) med goniometer:

Palmarabduktion

Radialabduktion

Opposition mäts enligt Kapandji (0 – 10), bilaga 1.

Överrörlighet (Beighton)

Notera överrörlighet för lillfinger och tumme enligt Beighton, bilaga 2

Lillfingret kan extendera 90° eller mer, 1 poäng per sida.

Tummen vidrör underarmens insida, 1 poäng per sida.

Överrörlighet i tum- och fingerleder (inspektion)

Notera lederna när patienten exempelvis håller i en penna, torkar ett bord och/eller plockar upp ett gem från bordet.

SOFI-1 Funktionell ledrörlighet

bilaga 3

GAT (Grip Ability Test)

bilaga 4

Handstyrka

Mäts med Grippit. Normalvärden för vuxna, bilaga 5.
Kan även mätas med JAMAR.

Palpation

Notera med adekvat symbol på handbilderna.
Övrigt: notera t.ex. tidigare skador, tidigare operationer, generell svullnad.

Hud

Notera sår/torrhet/sprickor, färgförändring, stramhet, temperaturförändring.

Raynauds fenomen

Notera symtom (vilka fingrar, hudförändringar, när, årstid, temperatur, duration)

Felställningar

Notera vilket finger vid respektive felställning. Notera även *tendens* till felställning.
Se dokumentet [RA Felställningar](#) på Navet.

Litteraturhänvisningar:

Beightonskalan. ehlers-danlos_syndrom_srf_131104.pdf (svenskreumatologi.se)

Cederlund R, Runnquist K, Sollerman, C. Handens rehabilitering – undersökning, behandling. Lund: Studentlitteratur; 1992.

Dellhag B, Bjelle A. A Grip Ability test for use in rheumatology practice. J Rheumatol 1995;22:1559-1565.

Eberhardt K, Svensson B, Moritz U. Functional assessment of early rheumatoid arthritis. Bri J Rheumatol 1988;27(5):364-371.

Kapandji, AL. Clinical evaluation of the thumb's opposition. Journal of Hand Therapy. 1992;5(2):102-106.

HAKIR Handkirurgiskt Kvalitetsregister, Nationell manual. Version 1. Hämtad 2021-10-08 från [HAKIR-matmanual-2021 v1.pdf](#)

Tips om referens för normalvärde vid rörelsemätning:

Norkin CC, White DJ. Measurement of Joint Motion. A Guide to Goniometry (4th ed.). Philadelphia: F. A. Davis Company; 2009.

Mätning opposition av tummen enligt Kapandji

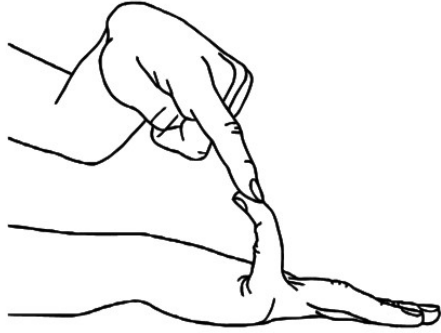
Bilaga 1

Tummens topp når till

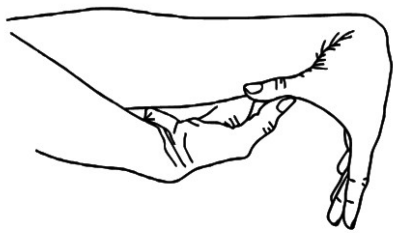
- 0 = Radialt basfalangen dig II (adduktion, därför en 0:a)
- 1 = Lateralt mellanfalangen dig II
- 2 = Lateralt ytterfalangen dig II
- 3 = Toppen dig II (tip to tip)
- 4 = Toppen dig III
- 5 = Toppen dig IV
- 6 = Toppen dig V
- 7 = Distala interphalangeala böjvecket dig V
- 8 = Proximala interphalangeala böjvecket dig V
- 9 = Proximala böjvecket dig V
- 10 = Distala palmara böjvecket vid MP-leden dig V

Beightonskalan

Bilaga 2

A.

B.

SOFI – handfunktionstest

Bilaga 3

Signals of Functional Impairment (SOFI)

Funktionstest händer

Datum: _____

Sign: _____

1) Greppöppning

Gripa om cylinder, diameter:
män: 8 cm   kvinnor: 6 cm

		Poäng	
		hö	vä
Klarar att hålla alla fingrarna runt cylindern	0		
Går ofullständigt	1		
Går ej	2		

2) Flexion

Klarar att gripa om en penna, dig II-V måste alla komma runt	0	hö	vä
Klarar att gripa om en cylinder med 2 cm diameter, dig II-V måste alla komma runt	1		
Går ej	2		

3)

Klarar runt pincettgrepp	0	hö	vä
Klarar D-format pincettgrepp	1		
Går ej	2		

4)

Klarar opposition till dig V	0	hö	vä
Klarar opposition till viss del inom handen	1		
Går ej	2		

Max belastningspoäng: 16 poäng

summa poäng:

Handfunktion

1. Grips om cylinder med handflatan och alla fingrar tätt. Män 8 cm, kvinnor 6 cm cylinderdiam.	0=fullt möjligt 1=griper runt med alla fingrar men handflatan har ej full kontakt med cylindern 2=går ej
2. Fingerflexion. Grips om en penne fullständigt med dig II-V.	0=fullt möjligt 1=kan grips om en cylinder (2 cm diam) fullständigt med dig II-V 2=går ej
3. Runt pincettgrepp.	0=fullt möjligt 1=klarar D-format pincettgrepp 2=går ej
4. Opposition av tummens topp mot basen av dig V	0=fullt möjligt 1=klarar opposition av tummen mot handflatan och passera pekfinger, tummen behöver ej vidröra handflatan 2=går ej

Bilaga 4

Namn:

Personnummer:

Datum:

Undersökare:

Grip Ability Test (GAT)

Testet utförs sittande. Händerna skall vila på bordet och tidtagningen startas när rörelse påbörjas och avslutas när uppgiften är genomförd.

Testföremålen skall vara placerade på bordet framför försökspersonen.

Om uppgiften endast delvis genomförts efter 60 sekunder avbryts försöket och resultatet blir 60 sekunder.

Om uppgiften ej kan utföras noteras också 60 sekunder.

Uppgift

Poäng

1. Ta Flexi-grip-strumpan* som ligger på bordet och dra den som en handske över den icke dominanta handen (tidur stoppas när samtliga fingertoppar är synliga).
.....sek x 1,8=.....
2. Plocka upp gemet** från bordsskivan (OBS får ej dras över bordskanten) och sätt det på kuvertet, lägg ner kuvertet på bordet igen.
sek =.....
3. Lyft den med 1 liter vatten fyllda plast-tillbringaren (en-liters) med en hand och fyll muggen*** med vatten. Ställ tillbringaren på bordet igen (det är tillåtet att hålla i muggen med den andra handen, men ej att lyfta den).
.....sek x 1,8=.....

Summa: .....

Kommentarer:

---

*) 25 cm lång, kvinna storlek D (7,5 cm), man storlek F (10 cm).

**) Storlek 30x10 mm

***) 2 dl

Medelvärde (15 friska personer) = 16,5 (11-20) (sämsta möjliga värde = 276).

Normalvärden för Grippit vuxna

Grippit (N)

Kvinnor (n=315)

Ålder		Max	Medel	Slutvärde
20-29	H	327	285	257
	V	297	254	232
30-39	H	333	292	264
	V	298	254	232
40-49	H	315	272	253
	V	298	255	234
50-59	H	300	260	240
	V	284	244	224
60-69	H	234	194	176
	V	223	184	166
70-79	H	197	161	144
	V	188	152	134
80- +	H	145	114	100
	V	139	108	94

Män (n=251)

Ålder		Max	Medel	Slutvärde
20-29	H	545	486	446
	V	509	454	416
30-39	H	567	517	483
	V	526	473	444
40-49	H	548	497	467
	V	531	483	456
50-59	H	469	417	388
	V	466	408	380
60-69	H	420	362	339
	V	409	361	339
70-79	H	340	298	272
	V	345	294	264
80- +	H	290	239	204
	V	282	235	206

Källa: T. Nilsson et al. Grip force and pinch grip in an adult population: Reference values and factors associated with grip force. SJOT.2012; 19: 288-296. Slutsatser i artikeln:

1. Ett försök lika tillförlitligt som flera försök vid mätillfället!
2. Stort behov att äldre kvinnor och människor som riskerar minskad handstyrka att fortsätta med stärkande aktiviteter/handträning.
3. Vänsterhänta är lika starka i båda händer. Högerhänta starkare i höger hand.
4. Det omvända gäller styrka i nypgrepp där högerhänta är lika starka i båda händerna och vänsterhänta starkare i dominant hand.